

Návrh zákona o ochraně oznamovatelů z pera ministra Blažka je horší než od jeho předchůdkyně Benešové

Praha, 13. září 2022 – Protikorupční organizace Transparency International (TI), Rekonstrukce státu a Oživení varují, že pokud bude zákon o ochraně oznamovatelů přijat v současném znění, hrozí, že budou oznamovatelé v České republice nadále nedostatečně chráněni. Aktuální podoba zákona také přináší novou administrativní zátěž bez zásadních pozitiv.

Zákon o ochraně oznamovatelů je klíčovou protikorupční legislativou. Právní úprava vychází z evropské směrnice o ochraně oznamovatelů z října 2019. Garantem transpozice do české legislativy je Ministerstvo spravedlnosti vedené Pavlem Blažkem (ODS). Nynější znění zákona, které bude mít v září vláda na programu, má ale celou řadu zásadních nedostatků.

„Zásadní posun k horšímu od minulého návrhu se týká rozsahu, čeho se mohou oznámení týkat. Místo toho, aby bylo možné oznámit jakýkoliv trestný čin nebo přestupek, bude věcný rozsah zákona tak komplikovaný, že bude velice náročné ho vysvětlit, natož aplikovat v praxi,“ vysvětluje nedostatky právník TI [Jan Dupák](#).

„Nedokáží si představit, že tato pravidla budou bez právníka jasná jak oznamovatelům, tak zaměstnavatelům,“ doplňuje.

Dalším podstatným nedostatkem je omezení ochrany u anonymních oznámení. Právě anonymní oznámení často vedou k odhalení té nejzávažnější trestné činnosti. V takových případech se totiž oznamovatel obává negativního dopadu na sebe i přes zákaz odvetných opatření a povinnost zachovat důvěrnost oznámení.

Česko mešká s transpozicí evropské směrnice

Vlády Andreje Babiše (ANO) a Petra Fialy (ODS) také nesplnily dvouletou lhůtu pro transpozici evropské směrnice o ochraně oznamovatelů, která vypršela 17. prosince 2021, a ČR tak už více než devět měsíců mešká s přijetím českého zákona. To způsobuje v praxi komplikace úřadům, které musí po uplynutí transpoziční lhůty oznámení přijímat, není však příliš jasné, jak s nimi mají naložit.

Vláda Petra Fialy přitom mohla hned po sněmovních volbách v říjnu loňského roku předložit kvalitnější původní verzi zákona, a to od exministryně spravedlnosti Marie Benešové (za ANO).

Ta výše zmíněnými nedostatky netrpěla a představovala vyvážený kompromis vzniklý po mnoha jednáních úředníků Ministerstva spravedlnosti (MŠP), zástupců protikorupčních organizací a dalších expertů.

Politici blokují přijetí kvalitního zákona

Zodpovědnost za nynější podobu zákona o ochraně oznamovatelů nesou primárně politici. Marek Benda, předseda poslaneckého klubu ODS, a ministr spravedlnosti Pavel Blažek (ODS) jsou hlavními příčinami, proč se nedaří přijmout zákon, který by naplnil kvalitní parametry. Benda pak aktivně blokuje jakékoliv zlepšení a nekomunikuje s protikorupčními experty.

„Politici neustále zmiňují obavy ze zneužívání ochrany oznamovatelů. V průzkumech po celém světě ale vychází, že k masivnímu zneužívání nedochází. Mnohem větší problém způsobí, když se oznamovatelé nebudou cítit chráněni a raději nic neoznámí. Zákon pak nebude mít žádný pozitivní efekt,“ komentuje aktuální vývoj [Šárka Zvěřina Trunkátová](#), předsedkyně Oživení.

„Naopak je třeba vyzdvihnout roli Pirátů a hnutí STAN, kteří mají snahu zákon posunout k lepšímu a práci úředníků na Ministerstvu spravedlnosti, kteří se snaží reflektovat navrhované úpravy od protikorupčních organizací, ale vždy pak narazí na politickou nevoli,“ objasňuje detaily přípravy zákona právník Rekonstrukce státu [Věnek Bonuš](#).

„Stále je však čas díry zákona zalepit a Sněmovně ho předložit v kvalitní podobě,“ dodává.

Chránit oznamovatele se vyplatí

[TI](#), [Rekonstrukce státu](#) a [Oživení](#) dlouhodobě aktivně prosazují legislativní ochranu oznamovatelů. Těm také poskytují bezplatné právní poradenství.

Podle [průzkumu veřejného mínění](#) se v ČR setkalo s nekalým jednáním v souvislosti se svojí prací 20 % lidí. Pouze 6 % z nich však jednání oznámilo příslušným úřadům. Většina lidí si nechává informace pro sebe nebo je svěří pouze rodině či kolegům, zejména z důvodu obavy ze ztráty zaměstnání a neřešení podstaty oznámení.

[Oznamování protiprávních jednání](#) pomáhá v odhalování korupce a podvodů, k ochraně životního prostředí, bezpečnosti a zdraví. Bez informací od oznamovatelů se mnoho případů korupce a podvodů nevyřeší, a to kvůli chybějícím důkazům.

Oznamovatelé tak patří mezi klíčové postavy v odhalování nekalostí a protiprávního jednání. Proto je nutná jejich zákonná ochrana.

Kontakt pro média

[Marcela Janíčková](#)

PR & Communication Manager
Oživení

M: +420 602 485 864

E: marcela.janickova@oziveni.cz

W: oziveni.cz

[David Klempíř](#)

tiskový mluvčí
Rekonstrukce státu

M: +420 778 439 797

E: david.klempir@frankbold.org

W: rekonstrukcestatu.cz

[David Kotora](#)

vedoucí komunikace
Transparency International ČR

M: +420 605 785 622

E: david.kotora@transparency.cz

W: www.transparency.cz

Oživení

Jsme tým právníků a analytiků, kteří usilují o transparentnější, vstřícnější a efektivnější samosprávu v naší zemi. Jsme občané, které stejně jako vás štvě korupce ve státních institucích i v soukromém sektoru. Proto radíme, informujeme a pomáháme. Oživení - nezisková nevládní organizace se věnuje kontinuálně tématům korupce, střetu zájmů, ochrany oznamovatelů vyšší transparentnosti na všech úrovních veřejné správy a veřejné politiky (vláda, parlament, kraje, města, obce, úřady). Projekt Ochrana oznamovatelů je realizován v rámci programu [Active Citizens Fund](#). www.oziveni.cz

Rekonstrukce státu

Rekonstrukce státu sdružuje experty a formuluje opatření pro dobrou správu státu. Řešení s velkou podporou napříč odbornou veřejností prosazuje do českých zákonů. Rekonstrukci státu tvoří právníci, lobbisté, experti na veřejnou správu a digitalizaci, ekonomové, ale také aktivní

podporovatelé z řad veřejnosti. Iniciátorem vzniku Rekonstrukce státu byl v roce 2013 tým právníků Frank Bold. Pečlivě budované know-how a expertní zázemí už osmým rokem využívá k prosazování efektivnějšího a přívětivějšího fungování státu směrem k občanům. www.rekonstrukcestatu.cz

Transparency International ČR

Jsme nevládní [protikorupční tým](#), který řeší velké mezinárodní i malé regionální kauzy. Prosazujeme efektivní systémová řešení. Chráníme veřejné rozpočty. Šetříme miliardy korun našim spoluobčanům. Prostřednictvím projektů vzděláváme o korupci občanskou společnost, státní a soukromou sféru. Poskytujeme zdarma právní poradenství široké veřejnosti. Díky naší globální síti poboček [Transparency International](#) sdílíme mezinárodní zkušenosti všude tam, kde je třeba. www.transparency.cz